

Rigsdagstidende.

1854. Forhandlingerne paa Landstinget. № 111.

Femte Session.

69de Møde.

Onsdagen den 15de Februar.

(Forts.)

Madvig (fortsat): Hvor en større Lødssejer boer i selve Districtet, og ikke har nogen Hindring, skal han, naar han vil varetage sine Interesser, gjøre det selv. Han er ikke for god dertil, vvertimod det hører jo til det, vi skulle frembringe, at Høi og Lav, Rig og Fattig nærme sig hinanden. Jeg troer altsaa, at en saadan Ret, der havde Udseende af, at Godsseieren ikke behøvede selv at komme i Sogneforstanderskabet, er ubillig; men jeg troer heller ikke, at der har været sigtet dertil, men at der har været taget Hensyn til, at naar Fæstegodsset toges med, vilde Gieren i overmaade mange Tilfælde selv kunne træde til. Naar jeg nu seer hen til, at dette er aldeles fjernet, at Sogneforstanderskaberne herefter skulle dannes ved umiddelbare Valg af alle dem, der eie nedad indtil 1 Td. Hartforn, og ved middelbare Valg af alle dem, der eie derunder, men som ivoirigt have Betingelserne, saa seer jeg heri, for det Første en Uret mod den store, ikke Formue, men Eiendom i Communen, der bærer den større Andeel af de communale Byrder. Jeg troer, at, hvor der virkelig er en betydelig Gradation i Eiendommenes Størrelse, maa dette have Indflydelse paa Communalbestyrelsens Sammensætning. Der tilkommer den større Eiendom en særegen Deeltagelse, og det ikke blot for at værges sig imod, at, ved Beslutninger af de mindre Beskattede, Byrder muligviis i en usforholdsmæssig Grad kunne væltes over paa de større Besiddere. Man siger, at det kan hindres; jeg troer ikke, at dette fuldkommen kan hindres; men selv om det kunde

hindres, saa er det ikke nok. Der tilkommer den større Eiendom ikke blot denne negative Ret, men der tilkommer den en Ret til positivt at deeltage i den hele Udvikling, i den kloge og sparsomme, i den kraftige og driftige, Bestyrelse af Communen, til hvilken de større Eiendomsbesiddere bidrage saameget Mere end de andre. Derfor lader jeg mig ikke tilfreds stille derved, at man siger, de smaa Besiddere kunne ikke vælte Skattedalere, Skattemark og Skattefylling over paa de store. Dette er ikke nok. Den store Eier har en anden Interesse i Communen end blot den. Jeg siger altsaa, at der skeer den store Eiendom en Uret, naar der ikke tillægges den, der i en Commune har og skatter af 120 Tønder Hartforn — og det er ikke saa ganske faa — eller af 80, eller af 70, eller af 50 Tønder Hartforn, mere Indflydelse end den, der kun har og skatter af 1 Tønde Hartforn. Jeg siger, at denne Uret faaer en ganske særegen Betydning, en ganske særegen Farve af Ubillighed, naar der tidligere ved en lang Tradition har været tildeelt den større Eiendom en større Indflydelse, og man nu ikke alene ikke vil indrømme den, hvad der i saa Henseende tilkommer den, men endog saa vil fratage den det, og man paa den samme Tid, som man i en saa særdeles stor Grad tager fra den større Eiendom, udvider den mindre Eiendoms, selv den meest udstykede Eiendoms, Berettigelse, imod hvilken Udvidelse jeg forresten i og for sig ikke har Noget. Jeg siger, at denne Uret og Ubillighed bliver større, fordi den er aldeles nødvendig til det Formaal, man maa tænke sig at ville opnaae. De større Eiendomsbesiddere kunne ikke prægravere de ringere. Om man endog saa tænker sig, hvad der vil være det Høieste, at tre større Eiendomsbesiddere — det